

UIT DE SCHRIFT

Jaarwisseling.

Maranatha.
1 Kor. 16: 22b.

Laat ons met het hierboven geplaatste tekstwoord voorzichtig zijn — ook op den Oudejaarsdag. Het valt niet te ontkennen, dat het woord Maranatha in de z.g. Maranatha-beweging een speciale betekenis heeft gekregen. De Maranatha-beweging toch wil — naar de eigen woorden van haar leider — in de christelijke kerken het bewustzijn doen herleven van de toekomst van den Heere Jezus Christus. Zij is in verband daarmee niet buiten-kerkelijk, maar boven-kerkelijk en streeft er naar dat meer dan te voren het oog gevestigd wordt op de teekenen der tijden.

Paulus schrijft dit woord evenwel aan de gemeente Gods die te Korinthe is. Dit woord is gericht tot een bepaalde kerk tot wie de apostel zich richt en is dus verzonden aan een bepaald adres. En wij zullen er goed aan doen ons af te vragen, welke reden Paulus wel gehad mag hebben om dit woord juist aan die gemeente te schrijven.

Het woord maranatha was wel in meer kerken bekend. „Het werd geregeld bij de godsdienstoefening en misschien ook verder gebruikt, evenals ons Amen" (Grosheide). Het moet zóó bekend zijn geweest, dat Paulus het zelfs onvertaald hier kon weergeven. Maranatha is n.l. een arameesch woord en betekent waarschijnlijk Heere-kom! Dit woord heeft in de Grieksch sprekende landen en dus ook te Korinthe zoo veel bekendheid gekregen dat het door predikers van het evangelie in de Griekse wereld onvertaald kon worden weergegeven indien zij uitdrukking wilden geven aan het gebed der gemeente in verband met 's Heeren wederkomst. Dus behoort dit woord tot het vaste gebed der gemeente en zoo vinden we deze uitdrukking terug in het slothoofdstuk van de Openbaring van Johannes: Amen! Ja kom — Heere Jezus.

Maar met dat al blijft de vraag waarom Paulus dit woord nu juist schrijft aan de kerk te Korinthe, terwijl deze hede toch blijkbaar in elke kerk tot wie de apostel zich richtte, bekend was.

In hoofdstuk 1 heeft de apostel opgesomd waarvoor te danken viel met het oog op den toestand van de gemeente te Korinthe. Dan staat er dit: dat gij verwacht de openbaring van den Heere Jezus Christus, welke God u ook bevestigen zal tot het einde toe om onstraffelijk te zijn in den dag van onzen Heere Jezus Christus (vs 7b, 8).

Er was nog toekomstverwachting bij de kerk te Korinthe. Deze verwachting was één van de weinige dingen, waarvan met dankbaarheid melding gemaakt kon worden. Bij andere kerken vielen in de dankzegging wel andere dingen te vermelden, maar bij de dankzegging over de kerk te Korinthe valt de nadruk op de toekomstverwachting. En nu grijpt Paulus aan het slot van zijn zendbrief daarop terug. Hij heeft deze gemeente zeer ernstig vermaand en bestraft. Hij heeft eindelijk dit krasse woord gebezigd: Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking. Dan weet Paulus, aan het einde van zijn schrijven gekomen, maar één ding meer te doen. Hij denkt aan de toekomstverwachting die er was en zegt dan de bekende formule, waarin aan deze verwachting uitdrukking gegeven werd: Maranatha: Heere kom!

Paulus richt zich daarmee nog één keer zeer dringend tot deze gemeente. Er is toekomstverwachting, al is ze niet sterk. Er is een vaste gebedsformule: Laat de gemeente dan toch ook handelen overeenkomstig die verwachting. Laat ze er dan ook naar leven. Laat ze breken met de zonden, opdat deze gemeente onberispelijk mag zijn in de toekomst des Heeren. Laat de levenswijze dan ook bepalen de levensverwachting.

Wie dezen tekst zoo ziet in het verband, waarin ze gebezigd is, die verstaat het reeds, dat men zuinig moet zijn met dit woord. Het gaat er niet om, bij de jaarwisseling een bepaalde stemming aan te kweken door allerlei Maranathageroep. Het gaat er om ook heden de nuchterheid te bewaren.

Toch is dit woord Maranatha ook dan van groote betekenis voor ons allen.

Wij staan als kerk des Heeren weer bij een jaarwisseling. En wij hebben dus elken Zondag in het midden der gemeente beleden ons geloof in God Drieëinig en het uitgesproken: Ik geloof in Jezus Christus, Gods Eeniggeboren Zoon, onzen Heere, — geboren uit de maagd Maria — opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods, des Almachtigen Vaders, vanwaar Hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden.

Officieel is het dus ook met onze verwachting inzake de toekomst van Jezus Christus in orde. Maar dan moeten we er ook naar leven. Dan moeten wij allen daarop ook het oog richten en mede-arbeiden in het groote werk dat voltooid moet worden. Dan moeten wij in deze wereld die

dreigt te bezwijken in de oordeelen, waarover we bij een terugblik op het afgelopen jaar veel kunnen hooren, niet alleen maar spreken over verschrikkingen en ellenden, over revoluties en oorlogsgevaar, maar bovenal arbeiden in getrouwheid, door onzen goeden levenswandel predikers zijn van het heil des Heeren. Dan moeten we leven naar 's Heeren geboden, in stipte getrouwheid onze roeping volbrengen, opdat het werk Gods opgebouwd mag worden en de laatste der uitverkorenen toegebracht.

Doch dan moet er schuld beleden worden bij het hooren van het woord Maranatha. Wij zijn immers als leden van de kerk des Heeren niet geweest het licht der wereld. Wij hebben ons dikwijls begeven op een weg, waar op niets goeds was te vinden. Wij hebben niet steeds het licht van Gods Woord opgeheven in het sociale leven en in het gezinsleven. Wij hebben dikwijls gehandeld alsof Gods geboden voor ons niet bestonden.

Bij de belijdenis van de zonde, die in het voorbije jaar bedreven werd, zal dan echter ook sterk zijn de begeerte om in de dagen van het jaar dat we binnentreden, Gods geboden te vervullen, opdat de groote dag van de hereeniging van Christus en de Zijnen naderbij mag worden gebracht, zodat het gebed der kerk verhoord zal zijn en de Heere gekomen zal zijn om het koninkrijk over te dragen Gode en den Vader.

De genade van den Heere Jezus Christus zij (daartoe) met u. (1 Kor. 16: 23).

D.

H. M.

KERKELUK LEVEN

Bericht aan de lezers.

Bij het verschijnen van dit nummer is ondergeteekende reeds op den oceaan. In verband hiermede zijn enkele mededeelingen noodzakelijk:

1) Gedurende mijn afwezigheid zal onze Catechismus-bijlage niet kunnen verschijnen. Dit is niet in strijd met eenige gedane toezegging; want wij hebben dadelijk bij de aankondiging van deze bijlage (zie ons nummer van 29 Juli 1938) reeds gezegd, dat in geval de Amerikaanse reis door zou gaan, één van beide geschieden moest: of we zouden met het inleghlad wachten tot na mijn terugkeer; of we zouden met 1 Oct. beginnen, maar dan gedurende enkele maanden moeten onderbreken. Alle lezers die ons over deze zaak schreven, bleken er de voorkeur aan te geven dat we maar dadelijk per 1 Oct. van wel zouden steken. Alzoo is ook geschied. Maar daarom is ook de thans intredende pauze voor wat het inleghlad betreft onvermijdelijk. Gelukkig zal de onderbreking niet zoo heel lang behoeven te duren. Onmiddellijk na terugkomst hoop ik het werk te kunnen voortzetten. Dank intusschen voor de vele brieven van belangstelling.

2) De rubriek „Kerkelijk leven" zal gedurende mijn afwezigheid in handen van prof. dr S. Greijdanus zijn. Zelf hoop ik ook telkens losse bijdragen te zenden; maar het verheugt mij dat prof. Greijdanus bereid gevonden werd, de rubriek onder zijn beheer te nemen. Onze lezers kunnen dus verzekerd zijn dat de bekwaame hand, die reeds tot onze groote dankbaarheid zoo vaak ons blad verrijkt heeft, met hoogstaande bijdragen, ook nu zal kunnen ingrijpen zoodra het kerkelijk leven dit noodzakelijk maakt. Aan prof. Greijdanus mijn hartelijken dank.

3) De rubriek „Perschoon" zal tijdelijk worden verzorgd door ds C. Veenhof, aan wien ik evenzeer mijn warme erkentelijkheid betuig. Waar de binnenkomende bladen twee auteurs moeten passeeren is het mogelijk dat af en toe „Perschoon" iets later dan gewoonlijk bepaalde stukken aan onze lezers doorgeeft. De schuld zal in dat geval niet liggen bij ds Veenhof.

4) Overigens dank ik allen die mee willen helpen om de zaken van het blad gaande te houden. Van harte hoop ik straks weer van nabij onze lezers geregeld te kunnen dienen.

En nu: allen hartelijk gegroet. Onderscheiden redacteurs van kerkelijke bladen, die hun meeleven inzake mijn reis lieten blijken, en een vriendelijk afscheidswoord schreven, ben ik zeer erkentelijk.

K. S.

N.B. Omdat de verzorging van twee rubrieken in twee handen ligt, en de verschillende bladen derhalve naar twee adressen worden gedirigeerd, is besloten, het adres van de redactie te laten staan op mijn eigen naam; men zie daarvoor de mededeeling aan den kop van het blad.

Catechismus-bijlage.

Zooals we hierboven reeds hebben meegedeeld, blijft gedurende mijn afwezigheid de Catechismus-bijlage achterwege. Te beginnen deze week.

Onderscheiden lezers plegen de stukken te lezen achter elkaar bij gedeelten. Om hun te gerieven, drukken we hier dat gedeelte af, dat op de laatste aflevering volgt; men kan dan overzien, wat tot nu toe behandeld werd. Zoodra we de gewone bijlage vervolgen, wordt natuurlijk het hier volgende gedeelte gewoon opgenomen in het alsdan te geven inleghel. De plaatsing van dit vervolgstuk in deze rubriek dient alleer om aan het bezwaar van het afbreken midden in een zin te ontkomen.

Het slot van de laatste bijlage plus het begin van de nieuwe, die dan later komt, wordt dan wat hieronder volgt.

Ja, er worden van dat Geesteswerk in het hart van de heidenen van Rom. 2 in hetzelfde verband door dezen

schrijver wel zeer prijzende dingen gezegd, o.a. dat ook van „het essentiële van het gewetensgetuigenis" moet beleden worden het bekende tweetal woorden, dat (niet zonder misverstand) van ouds vaak gebezigd werd om het werk van de wederbarende genade des Geestes te teekenen, n.l. de woorden „onwederstandelijk en onverliesbaar" (522), maar het schijnt ons toch ietwat al te vlot den kant van den paralleliseringswellust op te gaan in zulke betoogen. En dat niet alleen. Hier schijnt ons ook de strijd tegen enkele onschriftuurlijke wijsgeeren niet volgehouden, en de les der geschiedenis inzake de gereformeerde reactie tegen Cartesius (blz. 75) gedeeltelijk veronachtzaamd.

Daarom houden we ons liever aan de leer der resten van Gods beeld, die nog wel iets anders inhoudt, dan dat de Heilige Geest apriori's (!) werkt in Jan en alleman. Dat de heidenen resten van het beeld Gods hebben, en dat daarin hun „natuur" bewaard blijft, en derhalve ook hun „sun-eidēsis", hun „geweten", d.w.z. hun weten met-zich-zelf mee (Greijdanus, Komm. Rom. 14/5), dat is wat wij hierboven steeds bedoelden, toen we zeiden: de natuur is bewaard gebleven; verstand en wil, dus ook het met-zich-zelf-mee-weten (gelijk het met-zich-zelf-te-rade-gaan), het is alles den mensch „gelaten". Omdat zijn „natuur" niet kon, niet mocht veranderd worden, in die van een ander creatuur. Maar het hebben van een geweten, een met-zich-zelf-mee-weten, is nog wel heel wat anders dan het bezit van een onwederstandelijk en onverliesbaar gewetensgetuigenis. (Mede)weten is wat anders dan „geluid" geven. Wij gelooven aan een geweten ook vóór den val, en ook in Christus.

Is nu — uit kracht van 's menschen natuur, of physis — niet de „wet" (142), doch het wets-werk (137) in 't hart geschreven, dan gaat de mensch, die eenmaal krachtens diezelfde „physis" een aan zijn persoonlijke smaak en aan de architectuur van „zijn tijd" beantwoordend wetswerkkoepletje boven zijn eigen hoofd gebouwd heeft, de stakker, zichzelf beoordeelen onder hanteering der aldaar gedeponeerde maatstaven: met zichzelf mee-weten. 't Beeld van zoo'n wetswerkkoeplet met ingeborgen maatstaven is zoo vreemd niet als het lijkt. Heeft ook niet b.v. Maresius de synteresis (een grunsbegrip van conscientie) verzeleken met de verbondensark, waarin de regelen van goed en kwaad, van doen en laten, waren opgeborgen?

Maar die maatstaven, met den eigen ijk voorzien, blijven niet ongebruikt liggen. Ze worden ter hand genomen. Het zal daarbij erg schots en scheef toegaan. De zichzelf alzoo tot wet geworden kan prijzen, waar te laken, afkeuren waar te loven valt. Zijn gewetensuitspraak deugt bij lange niet. Maar het spreken met zichzelf, dat blijft: want dat is residu van 't beeld van God. Van een gevestigde, of zich vestigende overtuiging inzake de primaire vragen komt ook al niet, immers: „onder elkander", over en weer gaan ze elkaar (2: 15) beoordeelen; met het gevolg, dat ze elkaar wel eens goedkeuren, maar vaker nog afkeuren!

En daar staan ze dan. Wetswerken in het hart geschreven. Maar de wet niet. Resten van het beeld Gods in functie. Maar het beeld zelf verloren. Eenig licht der natuur in hen overgebleven. Maar vanwege 't vleesch dit licht bezoedeld, ten onder gehouden, weerstaan. 't Is geen opwekkend beeld. Maar goed, ze zijn zichzelf dan toch een wet, zegt Paulus. Het wetsbedrijf, het oprichten van vierscharen, het met zichzelf mee-weten en te rade gaan, dat is niet uit de wereld weg te werken.

Zingt hier iemand den lof van het natuurlijk licht? Van de besproken resten? Van de gegeven conscientie? Laat hem liever hier den lof zingen van Góð, die zijn creatuur houdt aan diens „natuur", ook al stribtelt het op het geweldigst tegen.

Want zoo komen we meteen al naar den derde factor toe, dien wij op blz. 89 noemden: God conserveert de wereld overeenkomstig zijn besluit in zijn voorzienigheid, en regeert ze. Deze conserveeringsdaad van God ligt in dezelfde lijn, als waarin ook zooveel reeds de conserveering van des menschen „natuur" ons bleek te liggen. De zonde droeg wel den vloek in de natuur, doch het was dan ook een vloek in de natuur. Niet in een niet-meer-natuur. Niet in een andere natuur. Niet in een van-zichzelf-vervreemde natuur. Ware de natuur veranderd in een andere, of in een niet-meer-natuur, dan ware de vloek aan haar niet voltrokken. En ook niet in haar. Dan ware ook de mensch, die immers met de duizend vezelen van zijn bestaan aan de natuur verbonden was, en die den „zegen" zoowel als den „vloek" alleen in onmiddellijk verband met haar, of althans ten overstaan van haar, kon ondergaan, niet meer in staat geweest, geëxcommuniceerd te worden na den zondeval. Noch ook in staat, om met den mensch Christus op een nieuwe, verheerlijkte, in het verlengde van deze aarde liggende nieuwe aarde eenmaal te communiceren aan de tafel der vol-dongen menselijke gemeenschap.

Daarom onderhoudt, bewaart, redt God het geschapene naar zijn „natuur". Om Zijntentwil. Heusch niet speciaal „om der uitverkorenen wil". Neen, neen, om Zijntentwil. Hij laat niet slechts de geschiedenis duren, die Hij noodig had, om aan 't getal van zijn gepredestineerde Adamskinderen te komen met behoud hunner Adamsnatuur, maar Hij behoudt ook de natuur zelf: de natuur van mensch en beest, van oud en jong, van man en vrouw, van werken en van rusten, van trouwen en ten huwelijk uitgeven, van mijn en dijn, van introde in de tijdelijke wereld en van uitrukking daaruit in een punt des tijds, en wat dies meer zij. Krachtens deze goddelijke daad van conserveering blijft de hemel nog met den aardkloot staan. Blijven de verbanden als

ordinantien van 's menschen

En aange- wet kon le- laten kom- gaan (blz. de wet ni-

Binnen h- kennen, me- als de om- maar ook c- tus nemen- geboden teg- lijk denken- pseudoreli- heeft haar- zonden en- wisseling v- zien, maar- dat dezelfde- schen de ee- of de zuive- „partij" in- telkens we- twee-zijd- En de bega- opgehoude- geloovige r- grip van sc- kracht, on- daarvoor n- held in de- wordt, telk-

Tot zoove- gewoon ve-

Op weg

Reeds m- jaren in d- kerkelijke- gaat om d- eischen der- achtige roe-

Vragen r- aan de gen- wijze dan d- geboorte- doende na- het Jaarbo- van ons b- op hun n- belangrijk- antwoorde- dien men- stellen. En- zijn zeer v- prijs van i- bracht, is- aan een ul-

Onder in- te worden- allereerst r- het totaal- is het ma- haar gegev- dat iedere- gesteld we- dezelfde is- de gegeve- treffende- leden en c- apart, mis- zehappelijk- begripen- Daar ko- circulaire d- de overige- oode cijfer- weer zien-

En als d- de gegever- rekening, i- wordt het- thans door-

1) Dit ar- ste numm-

2) De cij- vraagd per-

1 Januari

31 Dec. 1

Haarlem. . .
Gameren . . .
Zeist . . .

1) Andere vertalingen als: de Heere is gekomen. e.d. zijn ook mogelijk.